

Lokaliseringssignaler i elnätstariffer – Förslag till lagändring

Villaägarnas Riksförbund, som företräder ca 300 000 medlemshushåll över hela landet, har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat ärende.

Remissens förslag: Energimarknadsinspektionen vill införa prissignaler också i elnätsavgifterna.

Villaägarnas ståndpunkt

Villaägarna avstyrker förslaget.

I Energimarknadsinspektionens (Ei) remiss framgår att elproduktionen framöver kommer att innebära ökad andel väderberoende produktion i form av vind- och solkraft. Villaägarna menar att det framtida samhället kommer att öka trycket på stabila elleveranser och att det kommer att krävas mer el i den klimatomställning som genomförs i landet.

För att mildra problemen med kapacitetsbrist som följer av den väderberoende produktionen föreslår Ei en reglering som innebär att brist i ”överliggande nät” tillåts slå igenom i ”underliggande nät” i form av ökade priser. På ett teoretiskt plan är det förstås vettigt att elbrist ska påverka priset, men i förslaget till lagändring är det inte alls säkert att lokaliseringssignalerna blir korrekta. Elnätsmarknaden präglas av lokala monopol och regleringen kommer ge de lokala nätmonopolen ökade möjligheter att maximera sina vinster.

Småhusägarna riskerar kraftigt höjda elnätspriser

Syftet med Ei:s förslag är att göra kapacitetsbristen kännbar för både företag och boende. ”Korrekta prissignaler” ska nå slutkunderna, som Ei uttrycker det, och därmed mildra de problem som energipolitiken lett till. Enligt Ei är inte detta möjligt med dagens reglering. Ei skriver att kostnader för nätförluster, överbelastningar och kostnader för nyinvesteringar vid byggande av starkströmsledningar ska kunna leda till ökade priser för småhusägarna. Nätkundernas tariffer ska vidare kunna variera och spegla kostnaden för att använda elnätet vid olika tidpunkter och i olika delar av nätet.

I remissen framgår att om 10 procent av kundkollektivet finns i den del av nätet som tillämpar en s.k. lokaliseringssignal kommer kostnaden för en villakund öka med upp mot 4 280 kronor per år. För en villakund med 20 ampere säkring och 20 000 kWh elanvändning kan nättariffen öka med hela 60 procent. Det handlar om mycket stora kostnadsökningar och det är orimligt att småhusägare ska tvingas betala något, de inte rår över. Det är de gångna årens energipolitik som åsamkat kapacitetsbrist, inte småhusägarnas energianvändning.

För att kunna variera strömförbrukningen måste småhusägarna dessutom köpa in en styrutrustning för omkring 2 500 kronor. För småhuskollektivet som helhet handlar det om en summa på nästan 5 miljarder kronor.

Nätbolagen kommer att öka sina monopolvinster

De lokala nätföretagen har i uppgift att informera om priserna. Detta kan komma att fungera både när det gäller ekonomiska föreningar och kommunala nätbolag. Ekonomiska föreningar värnar om sina medlemmar och i de kommunala bolagens ägardirektiv står ofta att de ska hålla låga och konkurrenskraftiga priser. Detta görs ofta för att kommunerna vill värna sina medborgare och även göra kommunen attraktiv för företag och boende.

Dessa drivkrafter finns varken hos privata eller statliga monopol. Deras mål är istället att maximera vinsten. Man kan därför ifrågasätta om privata och statliga nätmonopol verkligen kommer att informera kunderna i tillräckligt hög grad, vilket är nödvändigt om regleringen ska fungera. Det bör nämnas att de privata och statliga nätmonopolen redan idag håller markant högre priser än ekonomiska föreningar och kommunala bolag. Villaägarna har granskat den svenska elnätsmarknaden och kommit fram till att privata bolag i snitt håller ca 2 000 kr högre pris än kommunala bolag och ekonomiska föreningar. Statliga bolag håller i snitt 4 500 kr högre pris. Det är troligt att Ei:s reglering kommer att öka dessa skillnader.

El har låg priselasticitet

För att regleringen ska fungera förutsätts att kunderna är priskänsliga och reagerar på skillnader i nätverkspriser, dvs. att elpriserna har hög s.k. "priselasticitet". Man kan med fog ifrågasätta detta antagande. En småhusägare kan svårtligen följa priserna för att optimera användningen. Ett hus måste värmas upp, oavsett om det är dag eller natt, sommar eller vinter. Även den teoretiska bas varpå regleringen vilar, kan därmed ifrågasättas.

Villaägarnas Riksförbund

Kenneth Kanckos

Tf förbundsdirektör